

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 6, ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nrb. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistoju, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nrb. (10 stot.).

GLASILA SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolona. OENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. sm., čestnice, zahvale, poslanice, oglasi donarnih zavodov po 30 st. sm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjaja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno la upravi „Edinosti“. — Platiživo in utoliživo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez doplačila naročnine, se uprava ne oziira. Naročnina za naslednje izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 5-20, za pol leta Kren 3-10.

Veljajo naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepranežene pisma se ne sprejemajo in rekepi se ne vračajo. Naročnina, oglašje in reklamacije se pošiljajo na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naradni dom)

Iskajatelj in odgovorni urednik **ŠTEFAN GODINA**. Lastnik komercij lista „Edinost“: — Natisila Tiskarna „Edinost“ vplešana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števil. 18.

Polno-branilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Narodna delavsk. organizacija

sklicuje

za jutri, dne 1. decembra

ob 6. in pol uri zvečer v prostorih „Del. konsum. društva“ pri sv. Jakobu

velik protestni shod

DNEVNI RED:

Izdajstvo delavskih koristi v mestni plinarni.

Komaj je potihnilo razburjenje zaradi onega zloglasnega kontrakta mestne plinarnes škeđenjskimi plavžji za oddajo plina iz plavžev v mestno plinarno, že so zopet sovražniki delavstva prišli na dan s to stvarjo in jo hočejo izvesti ne glede na to, da bi skoraj polovica plinarniškega delavstva izgubila vsled tega svoj kruh.

Delavstvo mestne plinarne! Z vso odločnostjo v boj za svoj kruh, za svoj obstanek! Zato pa vse v četrtek na protestni shod! Ravno tako pa vabimo tudi drugo delavstvo, da se udeleži tega shoda v čim največjem številu in tako izkaže svojo solidarnost s svojimi sotrpini delavci v mestni plinarni!

TRST, dne 29. nov. 1910.

Skupina NDO „mestna plinarna“.

ODBOR Nar. del. org.

Brzobjavne vesti.

Hrvatski desidentje vstopili v „Slovenski klub“.

DUNAJ 29. Hrvatski poslanci Dulibić, Ivanišević, Perić in Prodan, ki so izstopili iz „Zveze južnih Slovanov“, so vstopili danes v klerikalni „Slovenski klub“.

Proti štetju na podlagi občevalnega jezika.

DUNAJ 29. Poslanci Hubka, Metelka, Velich, Rybář, Ceglinski so vložili danes v zbornici poslancev na ministra za notranje stvari interpelacije, zakaj je v nasprotju z resolucijo zbornice odrejeno štetje na podlagi občevalnega jezika namesto narodnosti? Enako interpelacijo so vložili socijalni demokrati.

Udova Tolstega umira?

DUNAJ 29. „Mittags. Zeitung“ poroča iz Varšave, da glasom zadnjih vesti iz Jasne Poljane umira grofica Tolsta. Zdravniki so konstatirali hudo pljučnico. Bati se je katastrofe, ker je oslabele delovanje srca. Grofica je izrazila željo, da naj jo brez sijaja pokopljejo poleg njenega moža.

Srbska skupščina.

BELIGRAD 29. Skupščina je nadaljevala razpravo o avstro-ogrsko-srbski trgovinski pogodbi. Potem ko so govorili vsi predbeleženi govorniki, je imel finančni minister govor, v katerem je prosil, naj zbornica vsprejme pogodbo. — Nato je bila seja odgodjena do ponedeljka. Govorila bosta še trgovinski minister in minister za unanje stvari preden se bo glasovalo.

Razpust angleške spodnje zbornice.

LONDON 29. Kralj je včeraj v seji tajnega sveta podpisal proglas, s katerim razpušča parlament in sklicuje novi parlament na 31. januarja 1911.

Prebivalstvo Združenih držav.

LONDON 29. Glasom zadnjega ljudskega štetja imajo Združene države — izvzemši kolonije — 93,5 milijonov prebivalcev; od zadnjega ljudskega štetja pred 10 leti se je prebivalstvo pomnožilo za 17 milijonov.

Kolera.

RIM 29. V zadnjih 24 urah so v rimski pokrajini obolele na koleri štiri osebe.

Požar na ogrskem parniku.

NAPOLJ 29. Mattino poroča: Sinoči je nastal ogenj na parniku „Szapary“, ki mosi ogrsko zastavo in je zasidran v svobodni luki. Ogenj se je naglo razširil in bila je velika navarnost, tembolj, ker se je med drugimi tovari nahajalo na parniku tudi 50 sodčkov petroleja. Pristanišni in arzenalski gasilci so pa z velikim trudom pogasili ogenj. Škoda je velika. — Par-

nik je lastnina ogrske parobrodarske družbe „Adria“.

Bruselj 29. Kraljica se počuti bolje in je noč prespala mirno.

Vratislava 29. Cesar Viljem je ob 11.30 dopoldne dospel semkaj na otvoritev nove tehniške visoke šole. Na blagoslovljenju šole je imel cesar govor.

Astrahan 29. V tukajšnjem pristanu se je potopilo 10 bark, med temi nekatere z vsem moštvom. Neki lesen pomol, na katerem je delalo 300 perzijskih delavcev je vihar odtrgal in ga gnal ven v morje. Nikake nade ni, da bi se moglo rešiti delavce. Cele vasi in kraji ob obali so poplavljeni. Položaj prebivalstva je brezupen. Živina je pod vodo. Mraz povečuje veliko bedo. Od tukaj so odšli parniki z živili. V neki kirgiški vasi je 17 oseb umrlo na pljučni kugi.

Ašabad (Ruska cent. Azija). 29. (Petr. brz. ag.). Peščeni vrtnec je ustavil neki železniški vlak iz Krasnovosa. Promet je prekinjen, kar ni bilo možno očistiti tira radi silnega mraza, kakoršnega ni bilo tukaj še nikdar.

Državni zbor.

DUNAJ 29. Zbornica je vsprejela več del resolucij, predlaganih k poročilu draginjskega odseka, mej temi resolucijo, v kateri se pozivlja vlado, naj glede olajšanje vladajoče brezposelnosti ukrene različne odredbe, izlasti s pomnožitvijo javnih del, kakor velikih narečeb lokomotiv in železniških voz. — Zbornica je nadalje z 237 proti 138 glasom vsprejela resolucijski predlog posl. Moracevskega glede pospešitve predpravljalnih del za gradnjo kanalov, nasprotno je pa z 237 proti 138 glasom odklonila resolucijo posl. Johana, v kateri se protestira proti prepoznavi sklicanju poslanske zbornice in vsled krivde vlade povzročenemu zavlačevanju razprave o draginjskih odredbah. Istotako je bila odklonjena resolucija, v kateri se protestira proti protustavemu naredbenim potom uvedenemu ali nameravanemu podražanju posamičnih potrebščin, kakor telefona in tobaka. Resolucija posl. Pittacco v stvari pretresanja in sankcioniranja deželnih zakonov, ki so v zvezi z zidanjem poslopij, je bila odklonjena. Vsprejeta pa je bila druga resolucija posl. Pittacco glede nalaganja premoženjskih predmetov penzijskega zavoda in nadomestnih zavodov pretežno v svrhu preskrbovanja stanovani.

Poslanska zbornica je potem razpravljala poročilo draginjskega odseka glede odredb proti pomanjkanju mesa.

Trgovinski minister dr. Weisskitchner je izjavil, da ne more vlada priporočati v vsprejetje minoritetnih predlogov poslanca Reumana in tov., da se dovoli kvantitativno in časno neomejen uvoz argentinskega mesa in da se odpravi carina na meso za 30 stot.

Minister je potem omenil pogajanj z Avstro-Amerikano glede priprav za transport argentinskega mesa in da si je takoj od začetka prizadeval, da je ukrenil primerne odredbe. Minister je potem govoril o pogajanjih z balkanskimi državami in je podal točen opis zgodovine balkanskega kontingenta živine. — Nato so govorili še posl. Auersperg, dr. Lecher, Holy. Potem je še posl. Forstner govoril k nujnemu predlogu posl. Pacherja glede stanovskega razmerja poštnih oficijantov, nakar je bila seja ob 6.30 zvečer zaključena. Prihodnja seja jutri ob 11 uri.

DUNAJ 29. Med došlimi vlogami se nahajajo med drugim interpelacije posl. Pittacco glede vsprejetja čeških inženirjev od strani tržaškega namestništva ter slavizacije prototnega sodišča v Trstu, interpelacija posl. Bartolija glede ustanovitve srednje šole v Rovinju in posl. Spinčića glede jezikovne uporabe v Istri.

Dogodki v jugoslovanski delegaciji.

Morda še nikdar nismo tako bitko občutili vse mizerije v zastopstvu našega naroda v centralnem parlamentu na Dunaju, in dekadence našega političnega življenja, kakor jo občutimo ravno sedaj, po izstopu četorice dalmatinskih poslancev iz „Zveze južnih Slovanov“. „Slovenec“ pa uka in vrisa od veselja kakor kak razposajen fant na vasi, ki kliče ves svet na korajžjo.

In vendar: za ljudi, ki mislijo se svojo glavo in ki jim je res v srcu in v glavi skrb za uspešnost borbe za politično pozicijo Jugoslovanov, kakor jim gre po vseh zakonih in po njihovih žrtvah za državo, ni to

„Slovenec“ ukanje nič drugega, nego simptom hude bolezni, simptom, da je ta bolezen prešla v akuten stadij. Ta bolezen je, da se pri nas stavlja sredstvo na mesto — cilja. Mi menimo, da po vsem najelegantnejem pojmovanju političnega življenja in političnih borb bodi stranka le sredstvo, s katerim naj se doseže cilj — vseobčo narodno blaginjo. Pri nas pa se že dolgo sem in danes bolj nego kdaj stavlja stranka nad vse cilje. Vse naj vrag vzame, da se le stranka debeli! To je huda bolezen, ki kakor ljuti rak razjeda naš narodni organizem in ga dela obnemoglega, ga diskvalifikuje za borbo za bodočnost naroda. In kaj na vse zadnje tudi izstop one četorice iz „Zveze Jugoslovanov“, njihovo ločenje od svojih najožjih rojakov drugega, nego simptom te bolezni. Vedeti treba, da je ravno v oni četorici par njih, ki se niso nikoli nič dobro počutili v „Narodni zvezi“ radi — to so vedno naglašali — teroristične naravi dr. Šusteršiča, da si tega „terorizma“ poprej vendar niso direktno občutili. In isti možje so se sedaj ločili od svojih ožjih rojakov in so se brez vsacega stvarnega povoda podali direktno — po „disti“, terorizem.“ Zakaj? Kje je vzrok temu? Nu priznava se ga in tudi če bi ga ne priznavali, bi ga mi vendar videli, ker je na dlani. Radi strankarskih razmer v domovini so razcepili in razbili enotnost zastopstva dežele, ki jim je poverila mandate. S tem so oslabili najprej politično potenco svoje ožje domovine, a s tem tudi potenco jugoslovanstva. Izgovarjajo se menda izlasti na izvolitev dr. Smolake, ki je pri njih persona ingratissima. Mi nočemo tu braniti političnih nazorov dr. Smolake in opozarjamo celo, da smo bili svojedobno ravno mi v hudih polemikah z njim in dr. Treščem. More biti pa to za serijeznega politika dovolj razloga, da v centralnem parlamentu, kjer se mora uravnati svoje postopanje po vsedrugacihih kriterijih in nikdar ne po domačih, često zelo nizkotnih praskah, da se ločujejo od svojih ožjih rojakov in od uglednih mož, s katerimi jih je spajalo tesno politično somišljenstvo do — včeraj?! Kako jolov in rekli bi frivolni je izgovor na izvolitev Smolake — češ, da s takim človekom ne morejo skupno sedeti — nam govori dejstvo, da do hipa, ko so oni izstopili, dr. Smolaka niti niso zaprosili za vsprejem kakor člen „Zveze“ in ta poslednja ni torej mogla tudi ničesar sklepati o tem!! Če bi torej tu ne bilo drugih vzrokov, bi bili gospodje mirno čakali, kaj stori Smolaka in kaj potem „Zveza južnih Slovanov“!

Tu so očitno drugi nameni, ki leže v bodočnosti političnega in strankarskega življenja v — Dalmaciji! Stranka, izvestna stranka, naj pride — kakor se pravi — na svoj račun, pa če tudi vse drugo vrag vzame. Tudi gospodje iz Dalmacije, ki so bili doslej imuni proti tej bolezni, so jej zapadli sedaj. Debelost stranke in žnjo izvestne osebne ambicije so postale — ciljem! Ali ni izključeno, da se njihovi računi pozneje pokažejo zgrešenimi. „Slovenec“ naj bi ne ukal preveč. Se stališča stranke je morda to veselje za hip opravičeno. Njegovi mlini sicer res ropotajo sedaj, da je veselje, ali Bog ve, kakova bo konečno moka?! „Slovenec“ se more veseliti, da je nasprotnika iz domače dežele zadela nezgoda. Drugo, odločilno vprašanje pa je, ali je s korakom one četvorice Dalmatincev „Slovenec“ stranka pridobila na moči tam gori na Dunaju?! To je kardinalno vprašanje. In če ni pridobila na moči, bodo izostajali vspehi. A potem? Potem si začne enkrat delati zaključke tudi najprimitivnejši slovenski volilec, češ, kaj imam od tega, da se le stranka v masti valja? To bo psihološki moment, ko začne tudi izvajati posledice in odebelela stranka bi se morda začela enkrat malce ožati. Na to naj bi tudi oni gospodje iz Dalmacije ne pozabljali: da so oni pač storili svojo, ali tega ne vedo pa še, kaj poreče k temu narodnozavedna in razsodna javnost v domovini! Potem bi se utegnil veter zasukati: dočim gospoda sedaj svoje postopanje na Dunaju urejajo po praskah v domovini, bi moglo priti, da začno volici doma urejati svoje postopanje po grehih na Dunaju!

Javni shod v Šmarjah na Pomjansčini.

Javni shod, ki ga je sklicalo politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri minulo nedeljo v Šmarje pri Kopru, je izpadel nad vse pričakovanje lepo. Iz Kopra so se pripeljali v Šmarje v žardinijeri državni poslanec prof. Mandić, dež. posl. Pan-

gerc in Valentić, ter več koperskih rodoljubov.

V par kočijah se je pripeljalo tudi nekaj drugih rodoljubov iz Kopra in okolice. Poslance je sprejelo pred vasjo pevsko društvo z godbo in zastavo na čelu. — Na pozdrav učitelja g. Tula je odvrnil prof. Mandić, povdarjajoč, da so poslanci prav radi prišli v rodoljubne Šmarje.

Sprevod se je potem med pevanjem podal v „Gospodarsko društvo“. Ker je bil še blagoslov, so se podali poslanci v cerkev. Med tem so bili prišli tudi Gažonci z zastavo. Nabralo se je bilo kmalo toliko ljudstva, da je bil tudi proslor pred „Gosp. društvom“ natlačeno poln.

Shod je otvoril predsednik „pol. društva za Slovence in Hrvate v Istri“, dr. posl. prof. Mandić, ki je pozdravil zborovalce jih prosil, naj si izvolijo predsednika, ki bo vodil zborovanje.

Na predlog učitelja g. Tula je bil izvoljen predsednikom g. dr. Černe, ki je, zasedši predsedniško mesto, podelil besedo dež. posl. Pangercu, da poroča o delovanju v deželni zbor.

Posl. Pangerc (živahno pozdravljen) je podal historijat „delovanja“ deželnega zbora od zadnjih volitev sem ter je povdarjal, da delovanja sploh ni bilo, ker Italijani delovanja sploh niso hoteli. Oni so hoteli napraviti nov kompromis. Zahtevali so da se razdele občine, a pri tem so, studirali vedno le o tem, kako bi nas na novo prevarili. Tako so se vlekla kompromisna pogajanja do meseca oktobra letošnjega leta, ko je bil deželni zbor sklican na zasedanje. Tudi v tem zasedanju ni dež. zbor storil ničesar. Prišel je zadnji dan. Slovanski poslanci so bili stavlili 70 nujnih predlogov, ki so bili vsi res nujni in v veliko korist ne-le slovenskemu, temveč tudi italijanskemu ljudstvu.

Deželni glavar pa ni hotel nujnih predlogov slovenskih poslancev dati nad dnevni red, kakor bi bil moral to storiti po poslovniku, ampak je dal nad dnevni red predloga, da bi tisti nebodigatreba razstavili v Kopru da-li iz dež. sredstev 50.000 kron podpore. Mi nismo nikakor mogli — je rekel g. Pangerc — dovoliti, da bi našemu ljudstvu naprtili na lebo te 50.000 kron in zato smo razbili vse, kar nam je prišlo pod roke. (Viharno odobravanje).

Govornik je zaključil z apelom na zborovalce, naj pazijo in uplivajo na to, da se njihovi sinovi in bratje, ki bodo odhajali v mesto, ne bodo več potujčevali, kakor se to — žalibog — dogaja dosedaj. Ker, dokler se bo naš element, ki odhaja v mesto, potujčeval, se nam ne bo godilo bolje. (Živahno odobravanje).

Dr. posl. Mandić (burno pozdravljen) je spopolnil poročilo dež. posl. Pangerca v toliko, da so Italijani le vsled državnozbornskih volitev leta 1907, kjer smo dobili Slovani že pri prvih volitvah tri mandate, a Italijani nobenega, privolili v znani kompromis, glasom katerega bi se bilo imelo število naših mandatov povišati od 9 na 19. Takrat so se Italijani uverili, da ne morejo naprej in zato so privolili v kompromis. Danes pa imajo Italijani ravno tako sukno in škarje v rokah, kakor preje. A mi se ne udamo, marveč se hočemo tudi nadalje boriti. (Odobravanje).

Predšči na poročilo

o delovanju drž. zbora

je govornik omenjal strankarskih razmer v državnem zboru. Potem je rekel, da bi bili jugoslovanski poslanci privolili v italijansko vseučilišče, ako bi se bilo priznalo popolno reciprocitetu za zagrebško vseučilišče, in ako bi bila vlada dala zagotovilo, da se v desetih letih otvori slovensko vseučilišče v Ljubljani. Ker pa vlada tega zagotovila ni hotela dati, jugoslovanskim poslancem ni kazalo drugo, nego da so z obstrukcijo preprečili to zahtevo.

Potem je g. poslanec prešel na poročilo o delovanju v delegacijah ter je sporočil, da bo bržkone že s prihodnjim letom uvedena dveletna vojaška služba. Ker pa igramo Slovani monarhije še vedno vloga sužnjev, na čemer so krivi v veliki meri tudi vnanji vplivi in zveze z vnanjimi državami, sta ona — govornik — in dr. Šusteršič glasovala proti proračunu ministerstva za vnanje stvari. Glasovala pa sta za proračun vojne mornarice, ker Italiji ne smemo zaupati in bi vojno z Italijo občutili v prvi vrsti mi Jugoslovani.

Konečno je govornik omenjal slučaj rimskega župana Nathana.

Obč. tajnik Krševani je pripomnil, kako je v svoji mladosti videl malega cigana, ki je vodil velikega medveda. Ta medved je plesal, a ciganu so ljudje za to

dajali denarja. Ti medvedje smo mi Slovani, ker plešemo tako, kakor hočejo Nemci in Italijani, za kar dobivajo ti slednji razne darove v obliki univerz itd. Ko bi ta medved odrekal pokorščino, bi tudi darovi prenehali. Da pa do tega ne pride, je kriva naša nesloga in cepljenje naših moči. Zato poziva na slogo, ker le tako bo možno, da dosežemo svoje pravice.

(Pride še).

Mune in Žejane v Istri.

(Klic po pomoči.)

Gojenje kuretnine, ki jo je mnogo priporočal bivši g. c. kr. okr. glavar, bilo bi postranskega pomena in bi se moglo razviti šele po preteku mnogih let.

Večjega pomena je sadjarstvo. A tudi v tem pogledu bi treba velikega truda in stroškov. Izkopavati, odnosno izstreljevati bi treba široke jame in v nje donášati zemlje, v katere bi se drevesca pravilno sadila, podpiralo in zalivalo. Glede sadnega drevja bilo bi priporočati orehe, češnje in jabolka, morda tudi hruške. Sicer pa se je tam ustanovilo po prizadevanju sedanjega gosp. župnika sadjarsko društvo, ki deluje in bode delovalo — a uspeh bode kasen.

Glede lesne industrije je podpisano županstvo mnenja, da bi se mogla uvesti edino z ustanovitvijo dobre strokovne šole, v katero bi vsprejemali dečke po dovršeni narodni šoli. Ta industrija morala bi se omejiti na izdelke iz bukvine, ki prevladuje v tamošnjih gozdovih. Sicer je — kakor že omenjeno — tudi nekoliko leskovine. Jako malo je tudi drevnine.

Opozarja pa se visoka c. kr. vlada tudi na to, da na Velikomunskih in Malomunskih tleh že našli sledi premoga, in si je baje nekdo že zagotovil pravico do njega s tem, da plačuje predpisane pristojbine. Ako bi država stvar vzela v roke in ako bi se v resnici pokazalo, da je dovolj premoga za izkopavanje, bilo bi to velike važnosti za one kraje. — Županstvo občine — Podgrad, 25. 9. 1898.

L. S. Župan: Jenko I. r. Ta dopis, zdelo se mi je potrebno objaviti ravno sedaj, ko se delajo na Dunaju in v Poreču proračuni — in da se z njim opozori vlado in naše gg. poslance na njihovo dolžnost, kajti žalostna resnica je, da ravno te tri vasi še niso bile deležne nikakoršne podpore, — katere pa so potrebne v prvi vrsti. Omenjali so lansko leto v državnem zboru nove ceste do Podgrada — bila je v to svrhu stavljena v proračun neka svola — ali o kakem pričetku dela ni ne sluha ne duha! — Ti načrti so se baje izgubili — menda na glavarstvu Voloskem. Tolikih let že prosimo in moledujemo za toli važno železniško zvezo Herpelje-Kozina in Jurdani!

Sedaj je čas, da zopet povzdignemo svoj glas, kajti, žalibog, naša županstva se še premalo ali pa celo nič ne brigajo za to.

Nadalje je letos stopil v veljavo zakon z dne 30. decembra 1909 št. 222 drž. zak. o pospeševanju živinoreje. Tu določene podpore in nagrade bi po večini morale pripadati prebivalstvu podgrajskega okraja, ker le-ta okraj je navezan — edini v Istri — izključno na živinorejo; tu ni nobenega prometa — nobene industrije — vina ni — a koliko je dobil ta okraj od letošnje podpore?! Šest bikov od desetih mesecev, ki bodo šele prihodnje leto za uporabo. Sedaj pa ni v vsem okraju nobenega bika in nobenega merjasa. Deželni kulturni svet pa je prejel K 48.000 v te namene.

Dragotin Gobec.

Proslava 100-letnice rojstva Stanka Vraza. — 50-letnica hrvatskega gledališča.

Zagreb, 28/XI 1910.

—B.— Včeraj je bil svečanim načinom proslavljen spomin 100-letnice rojstva Stanka Vraza: po inicijativi bratov „Hrvatskega Zmaja“ so včeraj na slavnosten način razkrili spominsko ploščo slavnemu hrvatskemu pesniku Stanku Vrazu — rodnom Slovincu, slavcu Zerovinske doline. Rodomska plošča je prirejena na hiši, v kateri je slavni Stanko Vraz za vedno zatisnil svoje oči.

Pred slavnostjo odkritja je bila v magistratni dvorani slavnostna akademija, na kateri sta govorila: v imenu Hrvatov dr. Surmin, a v imenu Slovincov dr. Ilešič. Oba govornika sta označala pomen in dela Stanka Vraza. Po akademiji je krenil slavnostni sprevod v Opatisko ulico št. 18 pred bivši „Narodni dom“, kjer je Stanko Vraz umrl. Tu je — v imenu bratov „Hrvatskega zmaja“ — g. dr. Laszkowsky razkril spominsko ploščo, pozdravivši tudi navzoče Slovence in Srbe, ki so se udeležili tega slavlja. Na to je izročil spominsko ploščo v varstvo mestnemu županu Holjcu, ki se je v imenu mesta toplo zahvalil na tem.

Pred razkritjem so pevska društva zapela „Slovenac i Hrvat“, a po razkritju „Lepa naša domovina“. Na to je slavnostni sprevod krenil pred sokolovno, kjer se je razšel.

Spominska plošča je iz sivega mramorja. Na gornji strani je Vrazova podoba v reliefu iz bronca. Na plošči je naslov:

„U ovoj kući umro je 25/5 — Slovenac Hrvat — Stanko Vraz — hrvatski pjesnik. — O stogodišnjici — njegovega rođenja — ono spomen ploču postaviše — Braća hrv. Zmaja — 1910.“

Slava Stanku Vrazu!

Zvečer pa se je vršila v gledališču slavnostna predstava povodom 50-letnice, odkar je na hrvatskem odru zadnjikrat zvenela tujinska in v prvič zadonela hrvatska beseda.

Pol stoletja! Mnogo v življenju človeka, a malenkost v življenju naroda! Pol stoletja — je minulo, odkar je vzbujena narodna zavest pregnala iz hrama Thalije nehrvatsko besedo! — Pol stoletja — je minulo, odkar je v zgradbi „starega varoškega teatra“ zaoril močan glas vzbujene narodne zavesti: „Ven s tujinci!“

Pol stoletja — je prošlo, odkar kraljuje na hrvatskem odru hrvatska beseda!

Včeraj smo proslavili ta slavnostni dan ravno — kako pomembno naključje! — skupno s stoletnico Stanka Vraza. Gledališče je bilo polno. Prisostvovali so tudi gostje iz Slovenije in Srbije. Proslava je začela z Ogrizovićevom „Slava njima — slava Vrazu“ z godbo I. pl. Zajca. Potem so uprizorili mnogoomenjeni in od vlade zabranjeni dramolet (dovoljen zopet vsled zločnega napada neodvisnega novinstva) „24. novembra 1860“. Oder starega gledališča, stari domorodci in „juratoši“ so nudili občinstvu izredne reminiscencije. Med občinstvom je sedel eden teh bivših „juratošev“, ki je prisostvoval demonstraciji zbuje ne narodne vesti — bivši podban Nikolaj pl. Crnković. Potem je sledilo drugo dejanje opere Lesinskega „Porin“.

Bratski čestitamo hrvatskemu narodu z željo, da bi se zgodovina ponovila, da bi vzbujena narodna vest vnovič zaklicala: Ven s tujinci!

To gibanje 24. novembra 1860 homo očrtali v eni prihodnjih števil „Edinosti“.

Češko-nemški sporazum.

Glasom zadnjih vesti se bodo pogajanja za sporazum nadaljevala na Dunaju in sicer o rabi jezika na javnih oblastih na Češkem, v kolikor niso že razpravljali na konferencah pri knezu Fürstenbergu, ker so češki agrarci odpozvali svoje odposlance. Sedaj se nadejajo, da pošljejo na pogajanja svoje odposlance vse češke in nemške stranke. Včeraj je imel predsednik skupnega češkega kluba dr. Fiedler daljšo konferenco z ministri ministrom predsednikom Bienenhom. Cas za pogajanje še ni določen.

Včeraj pa je bil češki člen gospodke zbornice Adamek v advijaciji pred cesarjem. Cesar je porabil to priliko, da je začel razgovor o razmerah na Češkem. Vlada je rekla, da mu je davna in najtopljaja želja, da bi na srečo vseh narodov monarhije čim prej prišlo do trajnega sporazumjenja med Nemci in Čehi na Češkem. Vlada je odobraval postopanje čeških poslancev na teh pogajanjih ter izrazil nado, da sedaj, ko so dogovori že tako daleč prišli, pride do končnega sporazuma.

Dnevne novice.

Pretep med socijalnimi demokrati in kmeti. Z Dunaja javljajo: V selu Heimbürg so imeli kmetje in socijalni demokrati shod o davku na pivo. Pri tem so se stekli in so socijalni demokrati s palicami napadli kmete. Na to so kmetje pograbil socijaliste in so jih začeli metati po stopnjicah. Policija je posredovala in in ločila nasprotnike.

Vojaske oblasti in slovenski časopisi. Kakor poroča beljski „Narodni Dnevnik“, je poveljstvo 87. pešpolka prepovedalo vojakom naročati slovenske liste in časopise brez izjeme, nemških pa ne. Mi vemo, da se nemškonočacijon. duh vedno bolj vtihotaplja tudi med vojaštvo, vendar pa nismo pričakovali, da bi se upala vojaška oblast tako nastopiti zoper Slovence. Upamo, da bodo naši poslanci temeljito obračunali z merodajnimi faktorji.

Državnozbornske volitve v Nemčiji. Berolinska „Tägliche Rundschau“ je zvedela iz krogov zveznega sveta, da se bodo nove volitve v nemški državni zbor vršile v drugi polovici leta 1911.

Protest Bolgarske proti nemškemu jeziku. Iz Carigrada javljajo: Tukajšnji bolgarski odposlanec Sarafov je pri visoki porti uležil protest proti uvajanju nemškega jezika v šolah kosovskega vilajeta. Dosedaj so namreč predavali bolgarski jezik kakor obližat predmet, pred par meseci pa je porta odredila, da se mesto bolgarskega uvede nemški jezik. (E seveda: Nemčija ne dela uslug zastoj. Tudi za posojila turški državi. Sicer pa pripomnjamo, da je v rečenem vilajetu velika večina prebivalstva srbske narodnosti).

Spomenica portugalskih jezuitov. Iz Rima: Odposlanec portugalskih jezuitov je predložil papežu spomenico, v kateri se portugalski jezuitje opravičujejo proti vsem, ki so se razširjale v zadnjem času, kakor tudi za časa revolucije. Jezuitje izjavljajo, da niso bili v službi konzervativizma; da se niso bavili s politiko, da za časa revolucije niso imeli nikakega orožja, niti da so kopičili denar v samostanih.

Bosanske železnice. V Sarajevu se je vršilo predvčerajšnjim zborovanje industrijalne zveze. Sklenilo se je, obrniti se do obeh vlad z memorandumom, v katerem bodo zahtevali, da se tračnice na vseh železniških progah v Bosni in Hercegovini preuredi v normalne in da se zgradi proga Banjaluka—Sarajevo z zvezo z novopazarškim Sandžakom, da dobe tako zvezo z Dunajem in Budimpešto. Sklenili so, da v izvedenju teh zahtev začno z živahno agitacijo po deželi.

Poslednji članek Tolstega. „Ruske Vjedomosti“ poročajo, da je poslednji članek, ki ga je napisal Tolstoj, vseboval velik odločni protest proti smrtni kazni. Ta članek je bil namenjen carju. Tolstoj je baje poslal članek nekemu državnemu svetniku, ki ga je izročil carju.

Dolgovni portugalske kraljice-vdove. Iz Lizbone poročajo: Bivša portugalska kraljica-vdova si je izposodila za svoje svrhe od inozemskih bank 1 in pol milijona. Za posojila je jamčila portugalska vlada. Nova vlada je sklenila, da odtegne ta dolg kraljici-vdovi od njene letne rentne, ki jo bo dobivala od Portugalske.

Domače vesti.

Asanacija parobrodarskega društva „Dalmatia“. Velik uspeh „Jadranske banke“. V včerajšnji številki našega lista smo poročali o izrednem občnem zboru goriomenjenega parobrodarskega društva, na katerem je bila vsprejeta nova pogodba s c. kr. vlado, so bila spreminjena pravila ter je bil izvoljen nov upravni in nadzorstveni svet, popolnjen po imenovanju predsednika g. Maksa Antića, ravnatelja „Jadranske banke“, in dveh upravnih svetnikov. Ze iz dejstva samega, da je vlada imenovala predsednikom omenjenega društva ravnatelja „Jadranske banke“, sledi jasno priznanje od strani iste vlade, da gre ravnatelju ravnoomenjene banke največa zasluga na srečno vspele reorganizaciji parobrodarskega društva „Dalmatia“. In res je bilo potrebno mnogo vstrajnega dela in prevdarjenosti, da je bilo možno doseči od vlade takih in tolikih koristi, da se zamore reči, da je s predvčerajšnjim dnem prebolela „Dalmatia“ kritično dobo mladega podjetja ter se postavila na trdno stališče, na katerem bo zamogla koristno in plodno delovati na okrepitju naše gospodarske pozicije na Jadranskem morju. Mnogo se je v zadnjem času govorilo po Trstu v krogih, sovražnih „Jadranski banki“, ki so jo zavidali na nje hitrem, cvetočem in solidnem razvoju, da je „Jadranska banka“ v nevarnosti, da izgubi radi kredita, dovoljenega parobrodarskemu društvu „Dalmatia“, znaten del svojega delniškega kapitala.

Predvčerajšnji izredni občni zbor „Dalmatie“ pa je jasno ovrgel vse te zlobne in tendenciozne govorice ter je dal tudi številnim prijateljem „Jadranske banke“ popolno zadoščenje in pomirjenje. „Jadranska banka“, ki je bila že poprej v vsakem oztru popolnoma varna glede kredita, dovoljenega „Dalmatii“, je danes po srečno izvedeni reorganizaciji tega društva postala naravnost odločujoč faktor na gospodarskem in finančnem polju naših južnih dežel. Vidni znak tega je neomejeno zaupanje vlade v vodstvo „Jadranske banke“, izraženo s tem, da je poverila predsedstvo „Dalmatie“ ravnatelju iste banke, in pa okolnost, da so delničarji izvolili dobrovoljno v upravni svet „Dalmatie“ upravnega svetnika iste banke, g. Ante Bogdanovića in v nadzorstvo nadzornika „Jadranske banke“, drž. poslanca dr. Otokarja Rybača. Nadejati se je, da ta tesna in naravna zveza mej „Dalmatio“ in „Jadransko banko“ obrodí obilnega sadu za oba zavoda, kar želimo iz vsega srca v interesu našega gospodarskega razvoja.

K včerajšnjemu poročilu nam je še končno dodati, da je izvoljeni upravni svetnik Alojzij Rismondo brodovlastnik in ne odvetnik, s čemer popravljamo dotično tiskovno pomoto.

Naglašati nam je še, da je g. dvorni svetnik Viktor Attems, ki je zastopal vlado na občnem zboru „Dalmatie“, podajal svoje izjave v prvi vrsti v hrvatskem jeziku ter da je govoril lepo in čisto hrvaščino, kar je napravljalo na večino navzočih delničarjev zelo ugoden utis. Sploh pa smo doznali, da gre velika zasluga na ugodnem imenovanju g. dvornemu svetniku, ki je šel asanacijskemu odseku „Dalmatie“ z vsem svojim znanjem in vsemi svojimi silami na roko, tako, da je v polni meri zaslužil zahvalo, izrečeno mu na predvčerajšnjem izrednem občnem zboru.

Italijansko gospodstvo in c. kr. vlada. V dunajski „Information“ čitamo dopis iz jugoslovanskih krogov, v katerem izvaja avktor, da je povsem neopravičen navadni izgovor vladnih organov, češ, da so proti avtonomnim oblastim ne da nič storiti ravno zato, ker so avtonomne. Tako gospodarijo v vseh treh deželah Primorja po svoji dragi volji Italijani ob tihazistenci vladnih organov. Avtor pa odreka temu izgovoru vsako veljavnost in ga označa kakor smešnega v slučajih, ko se gre za izvajanje zakona. Avtonomija gori, avtonomija dolí, zakone treba izpolnjevati, pa naj bodo

državni ali deželni zakoni. In za to izvajanje so odgovorne državne oblasti! Posebno zakone glede snovanja in vzdrževanja ljudskih šol. Za te nosijo odgovornost c. kr. ministerstvo in podrejene mu šolske oblasti. A kaj dela to ministerstvo z vsemi svojimi šolskimi oblastmi?

Cele krajine pušča brez vsakih šol, ali sili hrvatske in slovenske otroke v obiskovanje italijanskih šol, kjer se polagoma poitalijančujejo.

Sedaj hoče dati vlada Italijanom še pravno fakulteto, da bi si vzgajala uradnikov, ki bodo večji italijanskemu jeziku. — Kakor da bi ne bilo taci dovolj in še preveč! Pač pa jih je med 202 političnimi uradnikoma na političnih oblastih Primorja 98, ki ne znajo hrvatskega in slovenskega jezika, to je: jezika večine prebivalstva v deželi.

Pri finančni direkciji je le 19 konceptnih uradnikov, ki znajo ta jezik, 5 le nekoliko, 95 pa prav nič. Pri c. k. davčnih uradih v Istri, kjer je velika večina prebivalstva hrvatske oziroma slovenske narodnosti so 104 uradniki, a od teh jih je 75, torej skoraj tri četrtine, ki ne poznajo hrvatskega ali slovenskega jezika. Pri finančni prokuraturi je 7 med 13 konceptnimi uradniki, pri policijskem ravnateljstvu 30 med 51 konceptnimi uradniki, ki sploh ne poznajo hrvatskega ali slovenskega jezika; a med 129 uradniki, pisarniški oficijanti in pomožnimi uradniki je 95 taci, ki ne poznajo hrvatskega in slovenskega jezika, 15, ki le nekoliko znajo in 19, ki znajo popolnoma. Dalje je uradnikov, ki ne znajo našega jezika na raznih poštinih uradih po Istri. Pri c. k. pomorski oblasti je med 80 namščenci 64, na sodiščih med 212 sodnimi uradniki 116, med 158 računskimi depozitnimi in jetnišničnimi uradniki 117, med 180 uradnikov, podrejenih centralnemu ravnateljstvu državnih železnic v Trstu, 153, ki ne znajo hrvatskega in slovenskega jezika. (Te podatke je avtor vzel iz interpelacije, ki jo je nedavno poslanec Spincić vložil v zbornici poslancev). Zaključuje vslikom: A za vzgojo uradnikov, ki bi mogli v vseh deželnih jezikih občeati s prebivalstvom, se c. kr. vlada in nje organi ne brigajo.

Bilježimo brez komentarja. Na mesto pokojnega transportnega kontrolorja c. kr. državnih železnic, nadrevidenta Jegliča, je bil imenovan oficijal Zirkonig, seveda pristen Nemec. — Nov dokaz o duhu, ki veje v upravi državnih železnic. Zato bilježimo za danes to brez komentarja.

Sokolov Miklavžev večer se bo vršil letos že prihodnjo soboto t. j. 3. decembra v veliki dvorani „Nar. doma“. Na tej prireditvi namenjeni v prvi vrsti naraščaju, bo svirala vojaška godba 97. pešp. ter nastopi pevsko društvo „Kolo“. Kmalu po 9. nastopi Miklavž s svoji spremstvom, v katerem bomo videli Fausta, Me-fista, sv. Antona, angelje pošasti iz pekla. Po dovršenem vspredu se bo vršil ples v „Sokolovi“ telovadnici. Začetek je določen na 8.30 zvečer.

Ruski kružok. Danes ob 5. uri popoldne se vrši v CM šoli na Acquedottu 22. III. pouk ruskega jezika (konverzacija) z novim učiteljem. — Prosimo za točno udeležbo.

Popravek, ki nič ne popravlja, je bil oni, ki ga je dala objaviti v „Edinosti“ tvrdka Schmidt & Pelosi, zastopnika pivovarne Kern v ulici Crociera. Akoimenovana držita v svoji službi ljudi, ki so zmožni slovenskega jezika, delata to — ne iz ljubezni do Slovencev, pač pa zato, ker jima ti ljudje služijo boljše nego drugi. Vkljub temu pa ostaja dejstvo, da je g. Pelosi rekel: „Ščavo že ščavo“. V tem pogledu je najboljši dokaz dejstvo, da si v omenjenem popravku ne upa dotakniti tega očitanega mu žaljenja in mu oporekati. Vemo, da je možu žal za „poklon“, ki ga je napravil Slovincem, ali popraviti se to ne da — z nikako sofisterijo!

Isti.

Spor med uslužbenci in ravnateljstvom tramvaja poravnán. Na sinočnem shodu so uslužbenci tramvaja vsprejeli vse koncesije, ponujane jim od strani ravnateljstva, izvzemši neke neznatne stvari. Plačo po novem dogovoru prejmejo uslužbenci počenši s 1. novembrom. S tem je spor med uslužbenci in ravnateljstvom tramvaja poravnán.

Društvo „Ljudski oder“ priredi v petek, dne 2. decembra, dne 3. decembra predavanji v „Delavskem domu“, ulica Boschetto 5, II. nadstr. Predaval bo pisatelj Etbin Kristan in sicer v petek o „Levu Nikolajeviču Tolstemu“, v soboto pa o „Duševnosti, napredku in socializmu“. Vstopnina za vsako predavanje 20 stot. — Začetek ob 8. uri in pol zvečer.

Nihče naj ne zamudi ogledati si raznovrstne novosti izgotovljenih oblek za moške, ženske in otroke v trgovini Bohinec & Comp., ulica delle Torri, 2 in ulica S. Lazzaro 17. za cerkvijo sv. Antona novega.

Miklavž pride v svetoivanski „Nar. dom“ v nedeljo 4. decembra ob 4. uri pop. Z narodnim kolekom kolekovane darove naj se pošilja v otroški vrtec.

Odborova seja svetoivanske CM. podružnice bo v četrtek 1. decembra ob 8. uri in pol zvečer v „Nar. domu“.

„Kmetijska družba za Trst in okolice“ naznanja, da je danes dne 30. t. m. navadna odborova seja. Začetek točno ob 4. uri pop.

Gospodje družbeni odborniki in zaupniki so vladno naprošeni da prineso saboj natančni seznam sadnega drevja kolikor se ga je v posameznih okoliših od kmetovalcev naročilo. Tajništvo.

Škedenjska mladina priredi v nedeljo 4. decembra Ogrinčovo veseligo v treh dejanjih „V Ljubljano jo dajmo“. Predstava je v korist nabave telovadnega orodja novo ustanovljenega društva „Sokol“ v Škedenju.

Tržaška mala kronika.

Nasilnež! Neki Viktor Juri, star 23 let, je včeraj ob eni uri popoldne opravil kar na obljubenem Korzu, nasproti Rovisovi lekarni fiziološki čin, za katerega služijo — „vespazijanski spomeniki“. Ko ga je redar strogo posvaril, se je nedostojno človeče še jezilo in odgovorilo oscaru, na kar ga je redar aretirat. Tedaj pa je Juri planil proti redarju, ga udaril in — zbežal. Toda redar ga je dohitel blizu montuškog tunela. Juri pa je hotel zopet udrihati in celo razorožiti redarja. Slednjič je bil nasilnež s pomočjo drugega redarja uklenjen in odveden v zapore.

Koledar in vreme. — Danes: Andrej ap. — Jutri: Eligij šk.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne +10,5 Cels. — Vreme včeraj: deževno megleno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

V nedeljo, 4. decembra ob 4. popoldne repriza *Ena se joče, druga se smeje*. Na to lepo predstavo opozarjamo vse tiste, ki je prvokrat niso videli, zlasti pa naše okoličane. Igra je vredna, da jo človek vidi. Nihče je torej ne bo hotel zamuditi.

V nedeljo dne 4. decembra ob 8 uri zvečer

proslavna predstava

„VSTAJENJE“

Leva Nikolajev. Tolstoja.

Pred predstavo

PROLOG

in alegorična žva slika.

Za to proslavno predstavo vlada že zdaj veliko zanimanje. Saj bo predstava tudi res taka kakoršne še ni bilo v našem gledališču, kajti vsi naši igralci in igralka nastopijo, pevski zbor Sentjakobske Citalnice pa zapoje rusko pesem, ki jo je uglasbil nalašč za ta večer prof. Mirk; — a da uprizaro slavno, veliko delo Tolstega *Vstajenje*, nam jamči tudi velik umetniški užitek. O tej znameniti zapuščini nesmrtnega apostelja z Jasnaje Poljane hočemo kaj več govoriti v prihodnjih številkah.

Opozorjamo že danes, da predstava konča še pred 11. uro. In marsikoga bo morda zanimalo, če morda še omenimo, da bodo po vseh gledaliških tekom teh dni igrali „Vstajenje“. Naše gledališče je med prvimi, prehitelo nas je s to predstavo menda samo še beligrasko.

Tržaška gledališča.

EDEN. Varijetetna predstava.

Društvene vesti.

Slov. akad. društvo „Balkan“ ima danes ob navadni uri sestanke z važnim dnevnim redom (slov. vseučil. vprašanje!) Pridejo naj vsi tovariši, tudi oni, ki so v zadnjem času jeli izostajati od sestankov! Odbor.

Miklavžev večer priredi Rojanska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda dne 8. decembra ob 4. uri popoldne v prostorih gostilne „Rojanskega konsumnega društva“. Darove vsprejema gostilničar, eventualno jih je oddati pri postrežniku in otroškem vrtecu. Ob enem se naznanja, da priredi zgoraj omenjena podružnica dne 26. decembra svojo običajno vsakoletno „božičnico“.

Pevsko društvo „Kolo“ vabi pevce, naj se gotovo udeležijo pevke vaje, ki bo jutri v četrtek, ob 8.30 uri zvečer v prostorih „Trg. izobraževalnega društva“ ulica S. Francesco št. 2. — Želeti je polnoštevne udeležbe, ker je to zadnja vaja za sobotni nastop na „Miklavževem večeru“ „Sokola“.

Plesna vaja v Slov. Čitalnici se zaradi nepričakovanih ovir ne bo vršila, kakor navadno, danes, ampak jutri v četrtek ob navadni uri.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer točno ob 8. uri vaja za mešan zbor v prostorih Del. podp. društva. Pevovodja.

Odbornike CM. moške podružnice uljudno vabim k seji, ki se vrši danes ob 7. uri zvečer v pisarni g. predsednika.

Tajnik.

Nar. del. organizacija.

Godbeni odsek NDO. pri Sv. Jakobu. Podpisani vabim vse tovariše - odbornike in njih namestnike na redno mesečno sejo, ki se vrši v soboto, dne 2. decembra ob 8. uri zvečer v prostorih pevskega društva „Ilirija“, ulica Montecchi št. 15, pritličje. Ker se ima na tej seji sklepati o jako važnih stvareh glede godbenega društva, prosim, naj nihče ne izostane.

Pregarc, tč. predsednik.

DAROV!

— Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Vrdelci se je nabralo v veseli družbi v proslavo petindvajsetletnice srebrne poroke Urške in Alojzija Pahor 3 K 70 st.

— Za bodoči otroški vrtec v mestu so darovali na nedeljskem sestanku sledeči gg.: po 1 K A. N., Kotnik st., Kotnik ml., N. N., Zlobec, Soldat, Vatovec A., Stopar, g. Levičar 2 K, skupaj 10 K. Denar je naložen v T. O. Z.

— Mesto venca na grob pok. Ivana Tavčer darovali so pevci društva „Adrija“ K 9. V isti namen darovali gg. Fran Mlač, Iv. Samec in I. I. vsak po 1 K skupaj 12 kron za Ciril-Metodovo podruž. v Bar-kovljah.

— Za lonjersko CM podružnico je daroval g. dr. Just Pertot zaslužek pri lonjerskih bolnih otrocih 4 krone in ne 44 K, kakor je bilo pomotoma javljeno v včerajšnjem listu.

Vesti iz Goriške.

Drž. poslanec Al. Štrekelj je vložil v poslanski zbornici 25. t. m. nujni predlog za pomoč po toči poškodovanim prebivalcem v ajdovskem sodnijskem okraju, a posebno svetokrižki občini in Brjam pri Ribembergu.

Iz Dutovelj-Skopo. Te dni sem bil na kolodvoru pričal žalostno-smešnemu prizoru. Ko so dospeli lovci iz Trsta in stopili iz vlaka ob 10. uri, jo je naš lovski čuvaj — Spožo mu pravijo po domače — jel sekati po... nemško. Ali ne vprašajte nas, kaka nemščina je bila to! Pa saj si lahko sami predstavljate: kraški čuvaj pa nemščina! Človek bi se možu smejal od srca, ko bi ne bilo to tudi žalostno — znak, kako globoko tiči v nas suženjski duh, ki se globoko klanja pred tujinstvom, mesto da bi bil ponosen na svoje. Mož se je morda zdel samemu sebi imenitnega, v resnici pa so se mu lovci — smejali!

Dutoveljc.

Smrtna kosa. V Zaloščah pri Dornbergu je umrl včeraj zdravnik dr. Ferdinand Rojic, brat zdravnika g. dr. Aleksija Rojica v Gorici. Pokojnik se ni v zadnjih letih bavil mnogo z zdravilstvom. — V Gorici je pa včeraj nagloma, zadet od kapi, umrl Valentin Kumar, c. kr. okrajni šolski nadzornik v pokoji.

Vesti iz Istre.

Tujci v Opatiji. Od 1. januarja do 23. novembra 1910 je obiskalo Opatijo

Broj 5973.

Oglas natječaja.

U smislu zaključka občinskega zastupstva od 26. avgusta 1910 razpisuje se ovime natječaj za mjesto drugog občinskega lječnika sa sjelom u Matuljima ili u blizini Matulja. Godišnja plaća sa paušalom za konja ustanovljuje se na 3000 kruna, izplativih u mjesečnim anticipatnim obrocima, osim toga primati će ustanovljene pristojbe za lj. činiče posjete, koje su gornjom odlukom od dosad. skoro podvostručene.

U okruženju tog lječničkog mjesta spadati će porezne občine Matulji, Spinčići osim sela Brnini, Beliči i Cari, Bregi, Perenići, Pabri, Kučeli, Dol. i Gor. Rukavac, Trinajstići, Beliči, Jurdani, Puži, Zvoneća, Brgrad, sela Dolčić i Franija u Rubešovoju.

Lječnik biti će dužan držati farmaceutski ormar, besplatno lječiti posve siromašne bolesnike, dočim će mu putni trošak i lijekovi istima izdati biti izplaćeni iz obč. blagajne i kao zdravstveni organ občine voditi zdrav. uređivanje.

Službena pogodba sklopiti će se sa lječnikom iza imenovanja istoga, a koja stoji natjecateljem na uvid kod podpisatog poglavarstva.

Natjecatelji imaju podnesti podpisano svoje molbe do 20. decembra 1910, obloživ ih diplomom sveukupnog lječništva, svjedočbom o dosadanjem službovanju, o poznavanju hrvatske jezika kao uredovnog i o svojem državljanstvu.

OBČINSKO POGLAVARSTVO KASTAV, dne 26. novembra 1910.

Načelnik: Jelenić v. r.

Podjetje za pranje in likanje

Fanny Samokez, Trst

se je preselilo iz ulice Romagna šte. 4

v ulico Cecilia 14. - Telefon 22-69.

Kdor odpotuje

Bogata zaloga zadnjih novosti kovčkov, torb, torbic, športnih potrebščin itd.

naj se preskrbi za vsem potrebnim v novi trgov. D. ARNSTEIN „Alpinista“ TRST, Va San Sebastiano šte. 7.

MLUVI ČESKY

Slovenke :::: kupujte kolinsko cikorjo

Pristni dolenski

Cviček

edino v ČEŠKI GOSTILNI

.. v ulici Belvedere ..

Hotel - Restauracija

ABBAZIA

TRST - ulica Geppa 20 - TRST

DANES IN VSAKI DAN

Nova dun. družba

ORPHEUM

L. Roth, najboljša humoristična pevka na Dunaju. K. Uhl, drasti. komik z novimi dovtipi. La bella Rena, subretka. M. Uhl, pevka. Du. Dolfy originalni holandski ples. H. URBAN, kapelnik.

Vsaki večer nova burka.

VS POPNINA 80 VINARJEV

ZACETEK OB 8. ZVEČER.

Svetlo in temno pivo. — Dunajska kuhinja.

S spoštovanjem

JOHANN WOSCHITZ.

PASTILJE ZA PRSA

„Nič več kašlja“

so edino sredst. o proti kašlju, prehlajenju, zagrijenosti in vsem boleznim dihalnih organov. Škatlja z navodilom 70 stotink se dobi samo v lekarni

Praxmarer, Al DUE MORI

Trst (mestna hiša) Tel. 377

Cene nizke

M. Aite

brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom

ulica Nova št. 36, vogal ul. S. Lazaro, s podružnico ul. S. Lazaro 5.

si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in svoje cenjene odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila sgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti zahtevam cenj. odjemalcev.

V obeh prodajalnicah dobiva se razne blago boljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovar. posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovrstnike, ovratnike, tudi velikanski lase platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev, ter vsake vrste perila tudi od bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih oboj, kakor tudi krotke lastnega izdelka. Pletenice, svilenice, raznovrstni okraski za bivilje in kitalarke. VELIKANSKI IZB. B. SNOV. ZA NARODNE IN OB. SABSKE ZASTAVE IN NARODNIH TRAKOV ZA DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago, katere slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se vrne denar brez nikalnih zadržkov. Poskušati in se prepričati

Ravnokar je izšlo v naši založbi:

Dr. V. Korun :: SPAKE, satire in drugo.

184 strani 8°. Cena broš. K 1'60, vezane K 2'40

S tako žgoč'm sarkazmom, Ironijo in samopersiflažo še ni kmalu kdo osvetil smešnosti našega dejanja in nehanja kakor dr. Korun v svojih SPAKAH. Kar na njih čitanje napravlja velezabavno, je poleg duhovitosti poant in izrazitosti jezika zlasti blagodejen humor, ki — z eno edino izjemo — veje iz njih. In ravno zato, ker se zna pisatelj našim navadom in razvadam tako presrečno smejeti, je videti, kakor da bi hotel reči: „Taki-le smo vsi, ki smo krvavi pod kožo! In naravno, da smo, ker sicer bi ne bili ljudje“.

Ign. pl. K'einmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Filijalka ul. S. Sebastiano 8

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Po-

prave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

GRAMOFONI :: HELVEZIA

so najboljši radi mičnega in melodioznega glasu in trpežnega stroja. NIZKE CENE. Bogat izbor slovenskih in hrvatskih plošč. Na zahtevo ceniki brezplačno Avtomati — za g. stline —

TRST, ul. Barriera vecchia šte. 11, III. n. dstr. TRST.

Francesco Gasparini

ODLIKOVANA DELAVNICA

za umetn. pohištvo

in okrašenje

Trst, ulica Giuseppe Gatteri 34

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridatek Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

41.542 oseb; vrhu tega 4010 pasantov — skupno 45.552 oseb. Od 17. do 23. novembra 1910 je na novo došlo 194 oseb. Dne 23. novembra 1910 je bilo navzočih 1878 gostov.

Druge slovenske dežele

Slovenska zmaga. V Slivnici pri Mariboru so na občinskih volitvah zmagali Slovenci v vseh treh razredih. Dosedaj je bila občina v nemškutarskih in renegatskih rokah. Boj je bil zelo hud.

Gospodarstvo.

Jubilej ruske državne banke. To leto je slavila ruska državna banka 50-letni jubilej obstanka. Uloga, ki jo je igrala ta banka v ekonomskem in finančnem življenju Rusije, je jako znamenita. Osnovana je bila l. 1860. s temeljno glavnico 15 mil. rubljev. V prvem letu obstanka diskontirala je do 32 milijonov rubljev menic, dala 12 milijonov predujmov na vrednostne papirje in imela do 62 milijonov vlog. Že v prvem desetletju obstanka pod znamenitim ravnanjem Lamanskim je pokazala banka izreden napredek. Imela je 42 podružnic, 35 milijonov temeljne glavnice, in njene menične operacije so dosegle višino 57 milijonov rubljev, predujmi 33 milijonov rubljev, in vloge so narasle na 173 mil. rubljev. Leta 1885 in 1897. pomenita za banko znamenito epoho. L. 1885 je dobila prvotni temeljni fond 171.5 milijonov rubljev l. 1897 pa je bila uvedena na Ruskem zlata valuta, in je s to uvedbo državna banka izvedla tudi regulacijo emisije papir. rubljev. Ta se je omejila in je morala imeti najmanj 50 odst. svoje vrednosti pokritja v zlatu. Minolo leto je krožilo v Rusiji za 1230 mil. rubljev papirnatega denarja. Skupna svota zlata se je zvišala od 16. septembra 1908 do 16. septembra 1909. od 1208 mil. rubljev na 1330 mil. in je l. 1909 znašal čisti dobiček 17.345.396 rubljev.

Vinska trgatav v Turčiji, kjer je vinogradništvo zelo razvito, bo letos jako slaba, komaj polovica lanske. Vzrok temu je bil trajni južnjak v letošnjem poletju, ki je trte osušil. Slaba letina bo težek udarec za turške vinogradnike.

Razne vesti.

Kako dolgo se morajo ohraniti potrjeni računi? Mnogokrat se zgodi, da se zahteva plačilo že plačane in potrjene terjatve. Vzrok je v napačnem vpisu ali če se pozabi izbrisati. Ako v takem slučaju nimaš pobotnice pri roki, se ti lahko zgodi, da moraš zopet plačati. Vprašanje je, kako dolgo treba pobotnice, oziroma potrjene račune shranjevati. Račune od trgovcev, ki morajo po postavi voditi trgovske knjige, je treba shranjevati 10 let, ker morajo tudi trgovci svoje knjige 10 let shranjevati. Sicer se po 10 letih terjatev trgovčeva ne ugasne, vendar je težko verjetno, da bi kateri trgovec po preteku 10 let terj. Za vse druge račune, tudi za pošne oddajnice itd. je pa postavna doba zastaranja 30 let. Davčne terjatve države zastarajo v 6 letih.

Zadnje brzovjavne vesti.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 29. Zborn. je pričela generalno debato o proračunskem provizoriju. Posl. Molnar (ljudska stranka) je izjavil, da je vlada orodje absolutizma. Dosedanje delo takozvane delavne stranke je obstajalo v tem, da je ugodila vsem zahtevam vojne uprave, ne da bi dosegla zato najmanj kompenzacijo na polju nar. stremljenj. Stališče gr. Khuen v vol. ref. v dijamentralnem nasprotju z onim grof. Tisze. Posl. Molnar je urgiral tudi avtonomijo katolikov. Nato je bila razprava odgodjena na jutri.

Dunaj 29. Sekcijski načelnik v ministertvu za javna dela dr. Maks grof Wickenburg je imenovan tajnim svetnikom.

Berolin 29. Drž. zbor. je nadaljevala razpravo o parobrodarskih pristojbinah. Po daljši debati je zbornica odkazala predlogo komisiji obstoječi iz 28 členov.

Breda (Holandska) 29. Danes zjutraj sta na tukajšnji postaji trčila skupaj dva vlaka, vsled česar so bile ubite tri osebe. Materijalna škoda je velika.

Za sv. Miklavža ::

pohištvo za otroke.

:: HENRIK PREUER ::

Trst, ulica San Lazzaro 22, Trst

Pekarna in sladčičarna : Ivan Pertot-Susič

Trst, via Cavana št. 17 (nasproti sodišču). Zalagatelj društva „Società Cooperativa fra Impiegati privati“ v Trstu. — Večkrat na dan svež kruh. Najin. sladčice. Pečljica na dom. Prejema naročila za vsako pecivo. Velika zaloga moke Majdičeve in drugih prvih mlinov po nizki ceni.

Gostilna z vso pripravo se odda v najem po nizki ceni. Obrniti se je v ulico Caradori (gostilna N. D. O. — Kosid 2200

Kdor ljubi loterijo in razpola z 15-30 ali 60-000 kronami, lahko s popolno sigurnostjo, brez nikake situacije podvoji letno svoj kapital Ponudbe pod „GARANCIJA 100-000“ pošta Barriera. 2024

Intelligenten mladič hoče se spoznati z izobraženo gospodično Slovenko. Ponudba pod „ROSMERHOLM“ poštno - ležeče Barriera. 2022

Zgubila se je ovca bela. — Kdor jo najde, dobi primerno nagrado Franc Adamič, Prosek. 2023

Kuhinjske potrebščine iz aluminija in zmalirane. Ugodne cene. — Umberto Cesa, Via Caserma 11, Trgovina železnin. 1864

Zemljišče na prodaj v Rojanu pri cesti nad cerkvijo v malih parcelah in po nizki ceni. (Denar za zidanje se tudi vdobi. Več se izve pri upravi „Edinosti“. 1842

Obiskujte žganjarno AVGUSTA DEL'AGNOLO Trst V. Riborgo 1 - V. Malcanton 20. — Vina, likerji, sirupi, slaščice in konfekture tu- in inozemskih trgov. KONJA ZA PREVOZ v steklenih h 3/4, Kron 140; 1/4, 80 stot. - Pošiljate na deželo.

Kat. vd. Mulej Trst, Piazza Ponterosso št. 6 Trgovina jestvin in kolonijal. Zaloga sveč, mila in čistila v prid družbe av. Cirila in Metoda. Priporoča se Ivan Bidovec 1846

Prodajaln. ur in dragocenosti **G. BUCHER** (ex drug Dragotina Vekjeta) Trst (nasproti prejšnje Corso št. 36 Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure. DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

AGENT z dobrim poznanjem krajev in potovanjsko --- prakso se išče za pisarno in akvizicijo

proti stalni plači in proviziji. Pismene ponudbe pod „FIX“ na ln. od. Edinosti.

Rogaška kisel. Jemplev Radinski vrelec. Najboljši mineralni vodi. — ZASTOPNIK — Lacko Križ - Pula WIESENREITER & Co., TRST Ulica Valdirivo 13.

Prodaj. delikates

Trst, ulica Caserma št. 19. Prodajam prave kranjske in dunajske klobase vedno tople in tako tudi svinjski karé. Točim vedno sveže Dreherjevo pivo, vipavsko vino, kraški teran in opolo. Za mnogobrojen obisk se priporočam slavnemu občinstvu udani FRAN STEGU.

:: Dne 29. novembra 1910 ::

: se je odprla :

NOVA LEKARNA

Last lekarnarja G. Luciani.

: TRST :

na voglu ul. Farneto in G. Gattereri

ANTON ZAVADLAL Trst, ul. Istria 12 (pri sv. Jakobu) Priporoča svojo PEKARNO in SLAŠČIČARNO. Večkrat na dan svež kruh in slaščice. Zaloga moke vsake vrste iz prvih mlinov. Likerji in vino v steklenicah. Postrežba na dom. — Priporoča tudi svojo staro in dobroznano pekarno v ulici Marco Polo št. 6 (vogal Concordia) katero vodi gospodar sam.

Maccari & Pross Trst, Via Malcanton št. 9

Tkano in volneno blago

za moške v velikem izboru po zelo ugodnih cenah. Na zahtevo se dopolnjuje uzorci gratis in franko.

: CENO ČESKO : postelj. perje 5 kg noveca pohanega perja K 9-60, bolj. šega K 12, belega puha K 18, K 24, snež. nobelega puha K 30-36. Pošiljate pošt. uine prosto po povzetju. Do polja na avstena ali vzvratna vzetev proti vrnitvi poštne. Benedikt Sachsel, Lobes 183 pri izlazu Česko ---

Specijal. gumij. predmetov + Elastične nogovice, kilni pasi, p-si irigatorji, saspensorji, gum. rjuhe, ceni za vino, vodo, plin OVATA. Prodaja in poprava čevljev iz gume ter gumijevih predmetov. Higijenični predmeti 3. CENE ZMERNE. CENE ZMERNE Federico Steindler, Acquadotto 14.

ČESKI RESTAURANT **Al Telegrafo** (via-à-vis glavne pošte)

Via Squero Nuovo št. 17 Kosilo 60 vinarjev, večerja 60-80 vinarjev. — Vsak dan sveže morske ribe zelo ceno. Pojasnila v vseh jezikih. Marčno pivo. Ne vsprejemlje se napitnin. Prava italijanska in nemška kuhinja. Čeh F. VONDRUSKA, restavrater.

Prva in edina pisarna v vojaški stvari .. ulica Caserma 5. II. n. Trst .. ulica Caserma 5. II. n. Trst .. Daja nasvete in informacije o vsem kar se tiče novčenja in voj. službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošnje vojašk. značaja — oprostjenje od vaj in kontrolnih shodov, enoletno prostovoljstvo, ženitbe, doseganje zakonitih ugodnosti glede prezenčne službe vsprejetja v vojaške sole itd. — Pooblašena je zastopati stranke pred oblastnjami. — Posreduje v najtežavnijih slučajih — Reševanje hitro in točno — Uradne ure : Ob delavnih dneh od 9. do 12. predp. in od 4. do 7. popold. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opolud. Prva in edina pisarna v vojaški stvari, koncesionirana od c. kr. namestništva

Štiridesetleten mož z majhno kavcijo, z mature na liceju, diplomiran kemik in lekarnar, mikrobiolog, bivši vladni uradnik, časnikar in pisatelj, zmožen vsakovrstnih poslov, pozna hrvaščino, italijanščino, nemščino, turščino in albanščino, najboljša spravevala išče nameščenja tukaj ali zunaj. Obrniti se na Inse-ratni oddelek Edinosti. 200

Dr. Fran Korsano Specijalist za sifilitične in kužne bolezni ima svoj **AMBULATORIJ** v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 9 (nad Jadransko banko). Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop

VELIKA SKLADIŠČA **OGLJA in LESA** na debelo in drobno PRAVE KONKURENČ. CENE **Signoria :: Montpreis** lastni pridelek Trst, ulica Ugo Foscolo 33, Telefon 11-37

Prodajalnica manufakturn. blaga **Enrico de Franceschi** Trst, ulica delle Poste št. 10 (vogal ulice Valdirivo) VELIKA IZBERA bombazevine, trliža, fuštanj, volnena blaga, izdelana moškega in ženskega perila in drobnih predmetov po najzmernejših cenah.

Skladišče šivalnih strojev **Luigi Gramaccini** TRST, ulica Barriera vecchia št. 19. Cene dogovorne. Plačilo na obroke. Sprejme se popravilanje šivalnih strojev vsakega sistema. Prodaja igel, olja in aparatov. Kupuje in prodaja že rabljene šivalne stroje.

MANUFAKTURNA TRGOVINA **Ignac Perlmutter, Trst** Via Gattereri št. 7, I. Velik izbor izgotovljenih moških oblek, manufaktur. in belega blaga, preproge, zagrij. jal, garnituro, blaga za MOŽKE in ŽENSKO : OBLEKE Proti plačilu takoj in na obroke.

Otvoritev nove slovenske trgovine! Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici naznanja, da je otvorila v Trstu, v ulici Barriera vecchia št. 38

prodajalno obuval LASTNEGA PRIDELKA Zadruga izdeluje vsakovrstna obuvanja od najprestejšega do najfinjšega ter sprejema tudi poprave. Priporočamo se toj slavnemu občinstvu, da se poslužuje vedno izdelkov naše zadruge, a bode najslavno občinstvo tudi prepričano, da se bo z našimi izdelki zelo zadovoljilo. Cene zelo nizke. NAROČBE SE IZVRŠUJEJO TOČNO.

TRVDKA **Adolf : Kistoris** skladišče oblek za moške in dečke Trst, via S. Giovanni 16, I. TELEFON št. 16-23. (zraven restavracije. Cooperativa ex Hacher) prodaja na mesečne ali tedenske obroke obleke in površnike za moške, perilo itd. Najdogovornejše cene. POZOR! Skladišče ni v pritličju, ampak v prvem nadstropju

Spritzer wein se imenuje belo štajersko vino, ki je eilno pripravna pijača s mineralnimi vodami in sifonom. Prodajam tudi v buteljkah pristo. vino Opello la Vias. Belo sladko in Vias, izrezo in toran. Priporočam tudi svoj izbor desertnih in zbiralnih vin, ros. likerje, žganje in sirupe. Zaloga „Asti spumanti“ po Kron 3 a 4. Sladki refotki po K 2. Laborno žganje po K 2-40 buteljke poldruga litra. Pro- E. Jurcev, Acquadotto 9 kupovalom dopust.